

GÜVENLİK DİPLOMASİSİ

Sektörel Diplomasi İnşası

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

GÜVENLİK DİPLOMASİSİ

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Toplumun oluşmasına esas teşkil eden en temel insani ihtiyaçlar beslenme, barınma ve korunmadır. Korunma ihtiyacı devlet düzeyinde devletin bekası ve güvenliği olarak tezahür etmektedir. Modern dönemin temel parametresi rasyonel bireydir. Rasyonel bireyin temel özelliği kendi çıkarlarını gerçekleştirmek üzere tek başına karar verebilme yeteneğine sahip olunmasıdır. Rasyonel çıkar anlayışının 1648 Westphalia Barışı ile şekillenmeye başlayan, 19. yüzyılda Avrupa’da, 20. yüzyılda tüm dünya da norm hâline gelen “ulus-devlet” üzerindeki yansıması ise **ulusal çıkar** anlayışı olmuştur.

Günümüzde ulus-devletlerin ulusal çıkar yaklaşımı temelinde bir “devlet aklı”na sahip oldukları ve devletlerin bu akla göre davrandıkları özellikle realist paradigma tarafından kabul edilmektedir. **Ulus-devletin en vazgeçilmez çıkarı ise devletin bekası ve güvenlidir. Devletin bekasını ve güvenliğini savaş dışı araçlarla koruma ve kollama sanatı olarak tanımlayabileceğimiz diplomasi de ulus-devlet ile birlikte gelişen bir kavram ve kurumdur.**

Tüm eleştirilere ve yenilik arayışlarına rağmen, realist güvenlik anlayışı günümüz uluslararası ilişkilerinde hâkimiyetini sürdürmektedir. Öyle ki, realist anlayışı eleştiren pek çok görüş bile devletin bekasının ve güvenliğinin önemsiz olduğunu değil, bunun sağlanması yönündeki realist yaklaşımın tek boyutlu ve yetersiz olduğunu, sürdürülebilir güvenlik için çok boyutlu yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir.

Bu bağlamda, güvenlik başlığı altında insan güvenliği, gıda güvenliği, su güvenliği, enerji güvenliği gibi pek çok alt çalışma alanının ortaya çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla **günümüzde “güvenlik diplomasisi”; resmî - gayriresmî, geleneksel - yenilikçi tüm diplomatik faaliyetlerin, devletin bekasını güvence altına alma istikametinde koordine edilmesi olarak tanımlanabilir.**

Uluslararası ilişkilerin temel paradigması olan güvenlik ile ilgili olarak ciddi bir literatür oluşmuş bulunmaktadır. Özellikle Batılı ülkeler konuyla ilgili ciddi enstitüler, araştırma merkezleri ve düşünce kuruluşları oluşturmuşlardır.

Türkiye’de de güvenlik konusuna dair çalışma küçümsenemeyecek düzeydedir. Ne var ki, siyasi, sosyolojik, ekonomik ve teknolojik alanlarda yaşanan gelişmeler güvenlik konusunun son derece değişken ve dinamik bir nitelik kazanmasına neden olmaktadır.

Bu alanda yapılan çalışma ne denli geniş, nitelikli ve derinlikli olursa olsun, üretilen düşüncelerin pratik değeri çok kısa süre içerisinde aşınmaktadır. Dolayısıyla, güvenlik konusunda yeni gelişmeleri takip edecek, hatta gelişmeleri yönlendirecek ufuk açıcı ve ön alıcı çalışma şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.

Dikkate alınması gereken bir diğer nokta da güvenlik konusunun yakın zamanlara dek büyük ölçüde resmî kurumlarca çalışılan bir konu olmasıdır. Ne var ki, yine teknolojik, sosyolojik ve siyasi gelişmelere bağlı olarak sivil toplum önem kazanmış, meselenin sadece resmî düzeyde ele alınıp değerlendirilmesi imkânı ortadan kalkmıştır. Bu nedenle sivil toplum ve düşünce kuruluşlarının da güvenlik konusu ile yakından ilgilenmeleri, halk ile devlet arasında köprü işlevi üstlenmeleri ve nitelikli çalışma yürütmeleri kaçınılmaz bir zaruret hâline gelmiştir. **Güvenlik Diplomasisi Çalışma** güvenlik alanında ihtiyaç duyulan düşünce üretimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Geleneksel güvenlik anlayışı içeride ve dışarıda sadece askerî üstünlük ve kontrol öngörmekteyken, günümüzde devletin bekasına dönük her türlü tehditle ilgili çalışma artık güvenlik çalışmalarının kapsama alanına girmektedir. Gıda güvenliği, su güvenliği, enerji güvenliği, insani güvenlik vb konular, devletin ve rejimin güvenliği ve bekası ile doğrudan ilgili konular olarak görülmektedir. Diplomasi kavramının da çok boyutlu bir içerik kazandığı göz önüne alındığında, güvenlik diplomasisi ile ilgili çalışma da çok boyutlu bir çerçevede ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Güvenlik diplomasisi hem bir ülkenin güvenlik ihtiyacını karşılama açısından hem de kendileri ile iyi ilişkiler kurulmak istenen ülkelerin güvenlik ile ilgili endişelerini göz önünde bulundurmak açısından önemlidir. Tıpkı egemenlik anlayışında olduğu gibi, güvenlik algısı da karşılıklıdır.

Bir devletin kendini güvende hissetmesi, diğerlerinin de güven algılarının yüksek olmasına bağlıdır. Uluslararası alanda bazı devletler güvenlik açığı endişesi taşırlarken sistemin istikrarlı seyretmesi ve uluslararası barışın kalıcı hâle getirilmesi düşünülemez. Dolayısıyla güvenlik diplomasisi çatışmaların çözümü ve barış inşası açısından büyük önem taşımaktadır.

“Değişen devlet doğası” temelinde ulusal ve uluslararası güvenlik ve yönetişimin farklı boyutlarda ele alınacağı güvenlik diplomasisi çalışma yumuşak ve sert güç, yeni sektörel diplomasi ve güvenlik kanalları, güç ve adalet inşası, “mikro-milliyetçilik, entegrasyon ve öngörülemeslik” rekabet parametreleri ile şekillenen yeni devlet doğası ve uluslararası sistem tartışma başlıkları olacaktır.

Güvenlik diplomasisi ile ilgili sorunlarının çözümünde sektör temsilcilerini, bürokratları, diplomatları ve akademisyenleri buluşturan etkinlikler düzenlenmesi, mevcut güvenlik enstitülerinin etkinliğinin artırılması ve yenilerinin kurulması gerekmektedir.

Bu bağlamda **Sivil Global 2015-2023-2053** “Global Sivil Diplomasi İnşası Programı” kapsamında gerçekleştirilecek **Güvenlik Diplomasisi Çalışma**’nın uluslararası alanda işbirliği imkânlarının proaktif yaklaşımlarla geliştirilmesinde çok yönlü faydalar ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ana Tema

Sektörel Diplomasi İnşası

Alt Temalar

Tarihsel Perspektif: Ulusal Çıkar Anlayışı, Küresel Güç Mücadeleleri ve Diplomasi

Muhtelif Güvenlik Alanları ve Güvenlik Diplomasisi

Uluslararası Kuruluşlar (NATO, BM, AGİT, vb) ve Güvenlik Diplomasisi

Akademik Faaliyetler ve Güvenlik Diplomasisi

Güvenlik Diplomasisi ve Çatışma Çözümü

Bölgesel Sorunlar, Entegrasyon Faaliyetleri ve Güvenlik Diplomasisi

Teknolojik Gelişmeler ve Güvenlik Diplomasisi

Devlet Dışı Aktörler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Güvenlik Diplomasisi